

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

APRIL 3 • 2011

Konstnärsparet Sophia Elisabet och Elias Brenner
Den svenska sedeltillverkningen omkring 1950
Polletter från Bergman Hummel & Co
och handelsboden i Karlsborg 1892

Pris 30 kr

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens och Kungl. Myntkabinettets hemsidor:
www.numismatik.se respektive www.myntkabinettet.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidorna kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

1/12 sida
47x50
mm:
250 kr

1/8 sida
72x50
mm:
350 kr

1/6 sida
47x105
mm:
400 kr

1/4 sida
72x105
mm:
600 kr

1/2 sida
151x105
mm:
1.200 kr

Helsida
151 x 214 mm:
2.000 kr
2:a och 3:e
omslagssidan:
2.500 kr
4:e omslagssidan:
5.000 kr

Annonser på årsbasis får 20 % rabatt.

Kontakta föreningens kansli,
e-post: annons@numismatik.se

Annonstopp senast den 1:a i månaden före utgivning.

Enskilda SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med högst tre rader att köpa, sälja eller byta samlarobjekt.

Annonser som inte är förenliga med SNF:s, FIDEM:s och AINP:s etik avböjs.

Innehåll SNT 3 • 2011

Sid.

Artiklar och notiser

Konstnärsparets skådepenningar. Medaljer över Sophia Elisabet och Elias Brenner	52
En matpollett från Forsbacka bruk	57
Den svenska sedeltillverkningen omkring 1950	58
Hedda, lumpsamlerska på Hargs pappersbruk	59
Polletter från Bergman Hummel & Co och handelsboden i Karlsborg 1892	60
Årsberättelse för år 2010 avgiven av styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen	62
Gustav III:s medaljhistoria – tryckplåtarna	67

Stående rubriker

Nytt om böcker.....	66
Program våren 2011 på Kungl. Myntkabinettet	68
Aktuella auktioner	68, 71, 72

Omslag

Miniatyrmålaren och numismatikern Elias Brenner (1647-1717) omkring 1680 på målning utförd av Michael Dahl (1659-1743). Elias var gift med poeten och författaren Sophia Elisabet (1659-1730), som var den första kvinna som fått sina dikter utgivna på svenska. Elias Brenner utkom år 1691 med *Thesaurus Nummorum Sueo-Gothicorum*. Läs Torbjörn Sundquists artikel på sidorna 52-57, där han presenterar de medaljer som slagits över makarna Brenner.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

i samarbete med

KUNGL. MYNTKABINETTET

Föreningen:

Banérgatan 17 nb
115 22 Stockholm
Tel. 08-667 55 98

Måndagar

kl. 10.00-12.00, 13.00-16.00

Fax 08-667 07 71

info@numismatik.se

Plusgiro 15 00 07-3

Bankgiro 219-0502

Svenska Handelsbanken

Redaktionen:

Kungl. Myntkabinettet

Box 5428

114 84 Stockholm

Tel. 08-5195 5300

Fax 08-411 22 14

mg1@myntkabinettet.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare:

Monica Golabiewski Lannby

Prenumerationer:

Pris 200 kr/år (8 nr)

Medlemmar erhåller tidningen

automatiskt

SNT trycks med bidrag från

Gunnar Ekströms stiftelse

samt Sven Svenssons stiftelse.

För insänt, ej beställt, material
ansvaras ej. SNT:s texter och bilder
lagras elektroniskt och publiceras
i pdf-format på SNF:s och KMK:s
hemsidor. Den som sänder material
till SNT medger elektronisk lagring/
publicering.

Tryck:

Litografia Alfa Print AB

ISSN 0283-071X

Föreningens aktiviteter

VÅREN 2011

APRIL

27 Föreningskväll med föredrag av Christian Hamrin

Plats Banérgatan 17

18.00 Christian Hamrin: *Förfalskningar*. Förfalskade objekt har alltid varit ett problem för samlare. Christian behandlar förfalskningar från olika tidsperioder. Han har med sig ett antal demonstrationsobjekt. Tag gärna med egna objekt för bedömning och diskussion! Föreningen bjuder på enklare förtäring.

MAJ

7-8 SNF:s årsmöte i Visby

Ett utförligt program meddelas på sidan 44 i marsnumret av SNT samt på www.numismatik.se. Där kan ni också se hur ni anmäler er till årsmötet.

25 Föreningskväll

Plats Banérgatan 17

18.00 *köp, byt och sälj*. Tag med numismatiska objekt som ska lämna din samling. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

Kungl. Myntkabinettets verksamhet

PÅ KUNGL. MYNTKABINETTETS soppluncher på torsdagar berättar den 28/4 kl. 12.30 Christopher Lagerqvist om "Nya tigrar i ekonomin?", den 12/5 kl. 12.30 visar vår museipedagog Sara Carlin museets "5-i-topp".

KULTURNATT 9/4 kl. 18.00-24.00 Fri entré. Museet öppnar upp för en kväll och bjuder på en favorit i repris! Gå på en guidad tur och upptäck museets guldkorn, lyssna på jazz eller utmana varandra i olika sällskapsspel. Myntkrogen har öppet hela kvällen. Välkomna!

För ämnena på våra kvällsföreläsningar i ekonomisk historia, se hemsidan.

Välkomna också till familjeaktiviteter med brunch på lördagar och söndagar! Missa inte heller temat *Gudar, gudinnor och magiska djur* på påsklovet! Kom med era barn och barnbarn.

Svenska Numismatiska Föreningen

Adress: Banérgatan 17 n.b. Buss 4, 44; T-bana Karlaplan.

Kansli: **Besöksstid: måndagar kl. 10-12, 13-16.**

Stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna.

www.numismatik.se

Kungl. Myntkabinettet

Adress: Slottsbacken 6. Buss 2, 43, 55, 59, 76; T-bana Gamla stan.

Utställningar: måndag - söndag kl. 10.00-16.00.

Numismatiska boksamlingen: torsdagar kl. 13.00-16.00.

www.myntkabinettet.se

Tumba Bruksmuseum

Adress: Sven Palmes väg 2, Tumba. Pendeltåg; buss 725.

Utställningar: sept. - maj, lörd.-sönd., juni - aug. tisd.-sönd., kl. 11.00-16.00.

www.tumbabruksmuseum.se

Konstnärsparets skådepenningar

Medaljer över Sophia Elisabet och Elias Brenner

Av Torbjörn Sundquist

Under 1600-talets senare hälft och 1700-talets första decennier intog det äkta paret Sophia Elisabet och Elias Brenner en central plats i svenskt kulturliv. Båda blev kända och uppskattade både inom och utanför Sveriges gränser, hustrun för sin omfattande litterära verksamhet på flera olika språk och Elias främst för sitt miniatyrmåleri och sina banbrytande insatser inom svensk numismatik.

Paret Brenners tid var på flera sätt en kulturell blomstringstid och båda bidrog aktivt till nya landvinningar. Sophia Elisabet Brenner kom att kallas Sveriges första verkligt betydande poetiska diktare. Elias Brenner får ofta, och med rätta, epitetet den svenska numismatikens fader. Han var dessutom den första inhemska miniatyrmålaren av klass.

I familjen Brenners stora umgängeskrets fanns kulturpersonligheter såsom författare, konstnärer, numismatiker och medaljgravörer. Den tid – svensk stormaktstid – som paret Brenner verkade i var en period, då det svenska historiska arvet skulle lyftas fram för att sprida glans över och ge ära åt landet. Bland vännerna fanns medaljgravören Arvid Karlsteen (1647-1718) och den mycket framstående numismatikern Nils Ke-

Elias Brenner, målning utförd av Michael Dahl omkring 1680, två år innan konstnären lämnade Sverige.

Michael Dahl var lärjunge till David Klöcker Ehrenstrahl, möjligen också till Elias Brenner i miniatyrmåleri.

der (1659-1735). De var båda varma anhängare av medaljkonsten, Karlsteen som konstnär och Keder som initiativtagare till många medaljutgivningar i olika sammanhang. Det blev då helt naturligt att göra medaljer med porträtt av Elias och Sophia Elisabet Brenner.

Syftet är här att presentera alla de medaljer som gjorts över makarna Brenner i samtiden men även de som slagits senare i samband med olika

jubileer till deras ära. Min genomgång visar att Sophia Elisabet finns avbildad på tre medaljer och en spelpenning, alla utgivna under hennes livstid. Maken Elias avbildades under sin levnad på tre medaljer och därutöver finns fem medaljer som utförts efter hans död, en spelpenning och en jetong – en liten hedersmedalj – med hans bild.

Medaljcatalog i kronologisk ordning

1. Den tidigaste medaljen är en liten oval (16x18 mm) brakteatprägling, som graverats av Arvid Karlsteen. Åtsidan visar en bröstbild av Elias Brenner, höger sida, med texten EL. BRENNER längs kanten och med året 1683 längst ner. Medaljen finns i silver och i tenn. Skälet till att denna medalj gjordes detta år är för mig okänt.

Arvid Karlsteen är den mest betydande svenske medaljgravören under Brenners tid. Han gjorde ett stort antal medaljer för hovet men också för privatpersoner. Elias Brenner och Arvid Karlsteen var födda samma år och de hade otaliga och nära kontakter med varandra som både var personliga och yrkesmässiga.¹

2. År 1699 slogs en medalj över Sophia Elisabet Brenner. Konstnär var Carl Gustaf Hartman (1666-1738). Medaljen visar på åtsidan Sophia Elisabet, i profil höger sida. Längs kanten står texten SOPHIA · ELIS · BRENNER och under porträttet bokstäverna C. G. H., konstnärens monogram. På frånsidan syns ett växande lagerträd med texten CRESCIT CULTURA [= det växer när man vårdar det] längs kanten. Under avskärningen finns året 1699.

1. Elias Brenner. Medalj präglad 1683 av Arvid Karlsteen.

2. Medalj över Sophia Elisabet Brenner 1699.

Ett tänkbart skäl till denna medalj är att Sophia Elisabet år 1699 kunde fira sin fyrtioårsdag. Medaljen är i silver och har en diameter på 31 mm.

Hartman, som var elev till Karlsteen, föddes i Stockholm och kom först efter fyllda trettio år in på konstnärnsbanan.

Han hade tänkt sig göra karriär inom ämbetsverken men misslyckades på grund av opålitlighet och dryckenskap och han dog i armod. Men han ägde en konstnärlig talang som han till en del drog nytta av som sigillgravör och han gjorde flera vackra medaljer.²

3. Makarna Brenner hyllades med en medalj år 1700 och även den har graverats av ovan nämnde Carl Gustaf Hartman. Ena sidan har en bröstbild, i profil höger sida, av Elias och den andra har samma avbildning av Sophia Elisabet som på medalj nr 2. På sidan med Elias finns texten: EL • BRENNER • REG • COLL • ANT • ASS • [= Elias Brenner, assessor i Kungl. Antikvitetskollegiet] längs kanten och längst ner uppgiften C. G. H. 1700. Medaljen är i silver med diameter 33 mm. Orsaken till att denna medalj slogs år 1700 är i dag obekant.³

4. Stor gjuten mässingsmedalj (66 mm i diameter) med Sophia Elisabets bröstbild, i profil höger. Hon är iförd en så kallad *fontang* och har delvis blottat bröstparti. Fontangen – en hög hårklädsel ofta dekorerad med

3. År 1700 hyllades Sophia Elisabet och Elias Brenner med en medalj.

spetsar och rosetter – hade blivit högsta mode i Frankrike på 1680-talet och populär i stora delar av Europa. Medaljen hade skapats genom Nils Keders försorg, modellerats av Arvid Karlsteen och gjutits av Kristian Hartwig. På fransidan finns överst ett likarmat kors och därunder på tio rader inskriften:

DOCTISSIMA •
ET • CASTISS • DOMINA •
SOPHIA • ELIS • BRENNERIA •
STOKHOLMENSIS •
POETRIA • ADMIRABILIS •
AD • MOLLEM • CERAM •
MANV • KARLSTENII • FIGURATAM •
AB • HARTWIGIO • FVSA •
IN • HOC • DVRAT • ÆRE •
PIO • NICOL • KEDERI • OFFICIO •

[= Den lärda och kyska fru Sophia Elisabet Brenner från Stockholm, den beundransvärda skaldinnan, lever – gjuten av Hartwig efter den mjuka vaxen som formats av Karlsteens

hand – i den hårda bronzen tack vare Nils Keders tillgivenhet och pliktkänsla.] Under en linje står bokstäverna S. D. G. [= *Soli Deo Gloria*, 'äran tillkommer endast Gud'] och allra nederst finns en sexuddig stjärna.

Troligen har denna medalj tillkommit inför utgivningen av Sophia Elisabet Brennerts *Poetiske Dikter*. Diktsamlingen var tänkt att komma ut 1709, men av olika anledningar blev den fyra år fördröjd. Tänkbart är dock att medaljen var färdig redan 1709.⁴

5. Stor gjuten mässingsmedalj (68 mm i diameter) med Elias Brennerts bröstbild, höger sida, med lång halsduk och brämad mantel. Medaljen är framtagen på Nils Keders initiativ och har troligen gjorts efter en modell av Arvid Karlsteen. På fransidan finns överst ett likarmat kors och därunder på tio rader inskriptionen:

ISTHANC COLLEGAE
AC AMICI MEI CARISSIMI
ELIAE BRENNERI
IN REI PRISCAE ARTIVMQ •
HERALD • PICT • ET CHALCOGRAPH •
SCIENTIA PRAECLARI
EFFIGIEM
AETERNITATI SACRAM VOLO
NICOL • KEDER NICOLAI F •
R • ANTIQ • SVEC • COLL • ASSESS •

[= Denna bild av min käraste kollega och vän Elias Brenner, som är

4. Mässingmedalj med fru Brennerts porträtt, möjligen gjuten 1709, då *Poetiske Dikter* var tänkt att ligga färdig.

mycket framstående i historia och antikviteter, heraldisk målarkonst och kopparstickeri, vill jag, Nils Nilsson Keder, assessor i Kungl. Svenska Antikvitetskollegiet, viga åt evigheten.] Under en linje står s. d. g. (= *Soli Deo Gloria*). Allra längst ner kan en femuddig stjärna ses och kring kanten två släta ränder.⁵

6. Spelpenning för kortspel med Sophia Elisabets bröstbild, höger sida, samma åtsida som nr 3 och på frånsidan SPEL / PENNING på två rader ovan två korslagda lagerkvistar. Kanten är här strierad. Materialet är tenn och diametern 31 mm. Denna är tillverkad tidigast 1757-1763, ty frånsidan som gjorts av Daniel Fehrman (1710-1780) användes för andra präglade spelpenningar vid den tiden.⁶

7. Spelpenning med Elias bild (samma som på medalj nr 3) och på frånsidan tio spelkort, nämligen hjärter äss, kung, dam, knekt samt sju till och med tvåa, alla ordnade i en ring. Längs kanten står texten: JE VOUS LE SOUHAITE [= *Je vous souhaite le meilleur*, 'jag önskar er det bästa']. Materialet är brons och diametern 32 mm. Denna spelpenning med frånsida av Daniel Fehrman präglades tidigast 1757-1763.⁷

8. Årsmötesmedalj för Svenska Numismatiska Föreningen (SNF) 1873, året då föreningen bildades. På åtsidan ses bröstbild av Elias i allonge-

6. Spelpenning för kortspel med Sophia Elisabet Brenners bröstbild.

peruk och mantel. Runt kanten står texten: ELIAS BRENNER FÖDD 1647 DÖD 1717. Under bilden kan nedtill längs kanten läsas medaljgravörens signatur, A. LINDBERG, det vill säga Adolf Lindberg (1839-1916). Runt kanten en pärlrand.

Förlaga till åtsidans porträtt är Hartmans medalj, se nr 3. Frånsidan visar en eklövskrans, där den femraddiga texten: SVENSKA / NUMISMATISKA / FÖRENINGENS / ÅRSMÖTE / 1873 är inskriven. Även runt denna kant förekommer en pärlrand. Medaljen slogs i silver, diameter 31 mm. Den är gjord på initiativ och bekostnad av kammarherre Magnus Lagerberg (1844-1920), Göteborg. Frånsidestexten är missvisande, då medaljen är gjord till stiftandet av SNF. Ett första årsmöte hölls året därpå, 1874.⁸

9. Medalj över Elias Brenner, präglad 1877 på initiativ av mynthandlaren Harald Selling (1841-1920) i Göteborg. På åtsidan avbildas Elias i bröstbild *en face* med halsduk, mantel

och allongeperuk. Längs kanten står: ELIAS BRENNER och nederst: F. 1647. D. 1717. På ett mantelveck finns gravörens namn: E. H. EKVALL. Elias Brenner adlades 1712 och frånsidan, som saknar inskrift, visar hans adliga vapen. Förlaga till porträttet är den bild som finns på Brenner i 1731 års utgåva av *Thesaurus Nummorum Sueo-Gothicorum*.

Medaljkonstnären Ekvall föddes 1854 i Jönköping och var, förutom i födelsestaden, även verksam i Göteborg. Han är en av de få medaljgravörer som hade sin verksamhet utanför huvudstaden. Ekvall emigrerade 1888 till USA. Hans öden där är i dag okända och även hans dödsår. Denna medalj gjordes ursprungligen i bly eller tenn och präglades i Stockholm hos knappfabrikören Mathias Petterson (1824-1896). Senare präglades den även i silver på Kongl. Myntet. Medaljens diameter är 45 mm.⁹

10. Numismatiska Föreningen i Finland gav år 1917 ut en medalj i brons och silver till 200-årsminnet av Elias Brenners död. Åtsidan visar honom i bröstbild, i profil vänster sida, med långt hår och krås i halsen under rocken. Längs utmed kanten står texten: 1717 ELIAS BRENNER 1917 och konstnärens namn: J. Munsterhjelm (1879-1925). Frånsidan visar två män, en äldre halvliggande i antik dräkt med ett papper i ena handen, en

5. Medalj med Elias Brenners bröstbild framtagen på initiativ av Nils Keder.

7. Spelpenning med Elias Brenners bild och med tio spelkort i ring.

8. Årsmötesmedalj för Svenska Numismatiska Föreningen 1873.

9. Medalj över Elias Brenner, präglad 1877, etthundsextio år efter hans död.

yngre naken, sittande med skrivdon och tavla till synes redo att ta dikta- men. På golvet nedanför britsen ses en lagerkvist och böcker, mynt och medaljer. På en bok kan läsas ordet *THESAURUS*. Längs kanten finns texten *VERKEN PRISA MÅSTAREN* och under avskärningen på tre rader: *AF NUMISMATISKA FÖR- / ENINGEN I FINLAND / 1917*. Medaljens diameter är 60 mm. På fältet nedtill till höger står *OERTEL BERLIN*, namnet på den firma i Berlin som präglat medaljerna.¹⁰

11. Svenska Numismatiska Föreningens Elias Brenner-medalj för

förtjänster inom numismatiken modellerades 1976 av Léo Holmgren (1904-1989). Porträttet på åtsidan har som förlaga bröstbilden på medalj nr 7 av Adolf Lindberg och i omskriften står: *NAT • MDCXLVII • ELIAS • BRENNER • OB • MDCCXVII • NUMMOS • SUEVICOS • PRIMUS • COLLEGIT • & • EXPLICAVIT* [= Elias Brenner, född 1647, död 1717, var den förste som samlade och utforskade de svenska mynten]. Frånsidan visar föreningens emblem, de tre kronorna ställda i ring, och har längs kanten *SOCIETAS NUMISMATICA SUECICA CONDITA ANNO MDCCCLXXXIII* och i mitten

PRO / MERITIS [= för förtjänster]. Medaljen är 31 mm i diameter och gjordes med band eller, för dam, med rosett. Medaljen i silver tilldelas svensk eller utländsk medborgare, som utmärkt sig antingen genom att på ett föredömligt sätt främja numismatikens intressen i Sverige och kunskaperna i detta ämne eller genom en synnerligen framstående samlargärning.¹¹

12. Svenska Numismatiska Föreningens medalj till 300-årsjubileet av *Thesaurus nummorum* 1691. Konstnär är Ernst Nordin (f. 1934), Stockholm, och medaljen gjordes år 1991 i

10. Medalj med anledning av 200-årsminnet av Elias Brenners död, utgiven av Numismatiska Föreningen i Finland.

11. Svenska Numismatiska Föreningens Elias Brenner-medalj.

silver med en diameter på 45 mm. Åtsidan visar Elias Brenner i bröstbild *en face* iförd allongeperuk och med smalt band runt halsen. Förlaga är en tuschlavyr och pennteckning som Brenner utförde 1696; självporträttet finns i dag i Nationalmuseums samlingar. På fältet till höger står på fyra rader ELIAS / BRENNER / 1647 / 1717 och på ärmkullen konstnärssignaturen E.N. Åtsidan visar en komposition liknade den som finns på vinjettbladet i *Thesaurus nummorum* med inskriften ANNO IVB • SAEC • TERCENT • OPERIS PRIM • NVMISM • SVEC • MCMLXXXI • SOC • NVM • SVEC • CVD • FEC. [= Med anledning av trehundraårsjubileet av det första svenska numismatiska bokverket lät Svenska Numismatiska Föreningen prägla denna medalj 1991.]¹²

12. Svenska Numismatiska Föreningens minnesmedalj till 300-årsminnet av *Thesaurus* 1691.

13. Sveriges Numismatiska Riksförbund, verksamt åren 1976-1982, skapade år 1980 en belöningsmedalj som på åtsidan visar tre framstående svenska numismatiker; nämligen Elias Brenner, Petter Dijkman (1647-1717) och Nils Keder. De tre avporträtteras, i profil höger, i medalj som delvis överlappar varandra. Längs kanten ses texten SNR BELÖNINGSMEDALJ upptill och NUMISMATISKA FÖREGÅNGSMÄN I SVERIGE nertill. På fränsidan ses en lagerkrans runt kanten. Fältet i mitten är avsett för namn på den som får mottaga medaljen. Medaljen kröns av ett krenelerat murparti. Denna medalj kan utföras i silver, förgyllt silver och guld. Diameter

13. Belöningsmedalj med tre föregångsmän inom svensk numismatik, Elias Brenner, Petter Dijkman och Nils Keder.

36 mm. Medaljen är försedd med ett blått band, i vilken den skall bäras.¹³

14. Finska Numismatiska Föreningens jetong 1997 präglad till minne av Elias Brenners 350-årsdag. Silver, diameter 22 mm. Konstnär är Hannu Veijalainen och graveringen utfördes av Kari Painilainen. Förlaga till porträttet på åtsidan är Ekvalls medalj (se nr 9). Längs kanten står ELIAS BRENNER 1647-1717. Fränsidan visar Finska Numismatiska Föreningens emblem som innehåller Brenners adelsvapen. Längs kanten SUOMEN NUMISMAATTI-NEN YHDISTYS.¹⁴

14. Finska Numismatiska Föreningens jetong präglad till Elias Brenners 350-årsdag 1997.

Kommentarer

Dahls målning (sid. 52 och på omslaget), privat ägo. Uppgifter om Michael Dahl: Sixten Rönnow, ”Dahl, Michael”, i: *Svenskt konstnärslexikon. Tiotusen svenska konstnärers liv och verk*, del 1, Malmö 1952.

Medaljerna 1-11 finns i Kungl. Myntkabinettets samlingar, 12-14 i privat ägo.

Artikeln har tidigare presenterats i *Vår lärda skalde-fru Sophia Elisabet Brenner och hennes tid*. 2011.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

Noter

¹ Hildebrand, B. E.: *Minnespenningar öfver enskilda svenska män och kvinnor*, Stockholm 1860 (12), s. 85, nr 1; Hyckert, B. E.: *Minnespenningar öfver enskilda svenska män och kvinnor*, Stockholm 1905, s. 112, nr 1.

² Hildebrand, s. 110; Hyckert, s. 149, nr 2; Nova Literaria Maris Balthici 1700, s. 368, Tab. XII nr 3.

³ Hildebrand, s. 85; Hyckert, s. 112, nr 2.

⁴ Hildebrand, s. 399; Hyckert, s. 148, nr 1.

⁵ Hildebrand, s. 398; Hyckert, s. 112, nr 3.

⁶ Hyckert, s. 149, nr 3.

⁷ Wahlstedt, A.: *Minnespenningar öfver enskilda svenska män och kvinnor beskrivna och med personhistoriska notiser försedda, andra följden*, Stockholm 1925, s. 19, nr 6; T. G. Appelgren, C. W. Burmesters efterlämnade samling av medaljer öfver svenska enskilda personer, Stockholm 1922, s. 8, nr 128.

⁸ Hyckert, s. 113, nr 5.

⁹ Hyckert, s. 113, nr 4.

¹⁰ Wahlstedt, s. 19-20, nr 7.

¹¹ Svenska Numismatiska Föreningen, *Smärre Skrifter*, Stockholm 1998, s. 43, nr 57.

¹² Som not 11 men s. 49, nr 70.

¹³ Signaturen W., Förbundets belöningsmedalj, i: *SMR:s Numismatiska Tidskrift* 1981:5, s. 8-9.

¹⁴ *Finsk Numismatisk Tidskrift* (FNT), 1997:3, s. 94.

En mycket enkel matpollett från Forsbacka bruk i Gästrikland. 99x49 mm.

SKANNING: MGL.

En matpollett från Forsbacka bruk

En mycket oansenlig papperspollett ligger framför mig på skrivbordet. Hade det inte funnits en kort handskrivna text på polletten hade jag överhuvudtaget inte fått någon ledning kring ursprunget.

På lappen står det: *Forsbacka Mat pollett*. I det nedre högra hörnet finns en liten, röd lackstämpel som visar bokstaven B. Polletten mäter 99x49 mm. Den saknar helt text på baksidan. Förslag till datering skulle kunna vara 1860-1870-talen.

Forsbacka är ett brukssamhälle i Valbo socken, Gästrikland. Järnbruket på platsen har gamla anor och erhöll sina första privilegier 1651. År 1695 hade det två hammare och fyra härdar. Bruket innehades under 1700-talet som fideikommiss av släkten Härleman och köptes 1777 av lagmannen, friherre Johan Magnus

af Nordin (1746-1823). Han gjorde stora om- och nybyggnader samt igångsatte bland annat stålbränning. Åttlingar till af Nordin sålde bruket till Fagersta bruk år 1870.

Vad har nu denna pollett haft för användningsområde? Här kan jag bara gissa. Möjligen kan det röra sig om en matpollett som delades ut till fattiga i området. Kanske fanns det ett matställe i anslutning till bruket, där det serverades enklare måltider. Möjligen var det så att brukets ledning hade låtit tillverka dessa enkla polletter.

IW

Myntklubben Skilling Banco

Linköping

www.mksb.se

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev, sedlar, äldre handlingar m.m.

www.aktiesamlaren.se

Arsenalsgatan 6 • Box 7377 • 103 91 Stockholm
Tel. 08-611 01 10 • Fax 08-611 32 95

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Olympiska föremål

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08-411 08 07

Öppet: måndag-torsdag 11-13

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nälmärken

Öppettider:
Vardagar 10.00 – 18.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
Fax. 08-411 52 23

Den svenska sedeltillverkningen omkring 1950

Av Ian Wiséhn

Tryckningen av de svenska sedlarna har alltid i en eller annan form varit knuten till Riksbanken eller dess föregångare. Det är enbart nu på 2000-talet som ett amerikanskt företag, Crane AB, tagit över verksamheten, men fortfarande befinner man sig på plats i Tumba bruk. Redan år 1661 trycktes för Stockholms Banco hos boktryckaren Ignatius Meurer i Stockholm Sveriges och Europas första sedlar.

På 1830-talet grundlades den tekniska utformningen av de svenska sedlarna av Carl Abraham Broling och Jonas Bagge och har därefter utvecklats successivt under de efterföljande åren – fram till 1918 i pri-

Kontroll av ett nytryckt ark med tionörssedlar i tryckeriets granskningsavdelning på Kungsholmen.

FOTO: TUMBA BRUKSMUSEUM.

Norr Mälärstrand i februari 1953. Det låga huset med pelare runt en altan är det gamla sedeltryckeriet. Chefen för tryckeriet, Einar Lagrelius, bodde med sin familj högst upp i huset och hade en fantastisk utsikt mot Stadshuset och Södermalm.

FOTO: EINAR LAGRELIUS.

vat eller halvprivat regi, vid vilken tidpunkt tryckeriet helt övertogs av Riksbanken.

Grundprinciperna var fortfarande de samma omkring 1950, men det hantverksmässiga i driften hade fått ge vika för den industriella mekaniseringen.

Formgivningen av de svenska sedlarna baserades på en varierad maskingravyr, kompletterad med handgravyr och ett eller flera bottentryck. Från 1890-talet infördes koppartryck för sedlar och fortfarande vid mitten av 1900-talet fanns på varje sedel minst ett koppartryck. Trycket kompletterades med ett eller flera bottentryck, utfört i boktryck eller litografiskt offsettryck, samt nummer och facsimiler.

Tillkomsten av en sedel började med en skiss gjord av den utsedda konstnären. Skissen bedömdes och kompletterades med hänsyn till de speciella tekniska krav, som ställdes ur tryckteknisk och säkerhetssynpunkt. När det sålunda modifierade förslaget blivit godkänt utfördes originalgravyrer för de olika tryckmomenten, varvid man använde både maskingravyr i ett antal specialmaskiner och handgravyr, speciellt för porträttstick och liknande element.

Sedan originalen framställts överlämnades dessa till den så kallade plåt-tillverkningsavdelningen för mångfal-

digande och överföring till slutgiltiga tryckplåtar. Framställandet av tryckplåtarna baserades på galvanisk utfällning. De bestod i regel av rent nickel, som för ytterligare höjning av slitstyrkan försågs med ett kromskikt.

I tryckeriavdelningen fördelades de olika tryckmomenten allt efter tryckprocessens art till olika tryckpressar, koppartryckspressar, boktrycks- offset- och så vidare och planerades in i produktionen för att ge största möjliga effektivitet. Sedlarna trycktes alltid i ark, vilka inte skars ned till individuella sedlar förrän samtliga tryckmoment var avslutade.

Förutom den kontroll av kvaliteten, som varje tryckare skulle utföra, fanns en särskild granskningsavdelning som noga undersökte varje tryckt ark och makulerade eventuellt felaktiga sedlar.

Sedan sedelarken försetts med nummertryck skars de ned till individuella sedlar, kontrollerades och paketerades av sedelkontoret, det vill säga Riksbankens mottagningsavdelning.

Såväl redovisningen i förhållande till Riksbanken som den interna kontrollen baserades på räkning av sedelarken. Arken erhöles från Riksbankens pappersbruk och kontrollräknades med maskin omedelbart efter mottagandet. Mellan varje tryckmoment räknades arken åter och vid den

Denna typ av tiokronorssedel tillverkades från 1940 och ritades av Akke Kumlien. Lägg märke till namnteckningen längst till höger, det är bankokommissariern och numismatikern Torgny Lindgren (1905-1984) som undertecknat just detta exemplar. Ca 121x70 mm. SKANNING: MGL.

slutliga leveransen till sedelkontoret måste exakt samma antal ark som mottagits avleveras, det vill säga både fullgoda sedelark och under arbetets gång uppkommen makulatur av olika slag.

Förutom sedlar trycktes på sedeltryckeriet även annat värdetryck, exempelvis Postverkets stämpelmärken, de svenska passen, Penninglottseriets lotter, obligationer och dylikt samt det för Riksbankens drift så nödvändiga blanketrycket. I viss utsträckning mottogs dessutom privata uppdrag av olika karaktär.

För att rationellt kunna utnyttja de egentliga tryckeriavdelningarna fanns även flera hjälpavdelningar, en välutrustad verkstad, egen tryckfärgstillverkning med mera, så att sedeltryckeriet bortsett från råvaror var tämligen självförsörjande.

Skydd mot inbrott och eventuella kupp försök baserades på ständig vakthållning samt ett antal mekaniska, akustiska och optiska larmanordningar i olika kombinationer med direkta ledningar till polisen. Även mot brandrisk var tryckeriet på Norr Mälärstrand skyddat genom automatiska larmanordningar med direkt förbindelse till brandkåren.

De vid 1900-talets mitt cirkulerande sedelvalörerna var 5, 10, 50, 100, 1000 och 10 000 kronor, av vilka dock den sistnämnda valören spelade en mycket underordnad roll både i

det ekonomiska livet och för sedeltryckeriets produktionsproblem.

Sedeltryckeriets produktion under 1950-talets första år uppgick till cirka 55 miljoner sedlar per år.

Sedan sedeltryckeriet i mitten på 1930-talet flyttat in i byggnaden på Norr Mälärstrand hade sedelomloppet ungefär femdubblats (från 900 miljoner kronor till 4500 miljoner kronor).

Sedeltryckeriet började emellertid upplevas vara alldeles för trångt. Man ansåg inte att det fanns fullgott utrymme för arbetstrivsel och ej heller var det möjligt att få till stånd en rationell uppläggning av produktionen. Man hoppades därför att riksdagen skulle lämna tillstånd till bygget av en angränsande byggnad. Så blev det dock inte och situationen upplärd först i och med att tryckeriet 1970 flyttade till nya byggnader i Tumba bruk.

LUNDS MYNTHANDEL

KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR

MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR

GRATIS LAGERLISTA
(uppge samlarområde)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel. och fax 046-14 43 69
e-post: siv-gunnar@swipnet.se

Hedda, lumpsamlerska på Hargs pappersbruk

OM HARGS PAPPERSBRUK utanför Nyköping i Södermanland och dess papperspolletter har tidigare Ian Wiséhn skrivit i vår tidskrift (SNT 2000:4 s. 88). Pappersbruket anlades år 1742 av boktryckaren Peter Momma. Det skulle förse hans tryckeri med behövtligt papper. Peter Momma var också inblandad i Tumba sedelpappersbruks tillblivelse 1755.

Att man samlade in lump i hela riket för papperstillverkning känner vi ju till, liksom att man hade stora problem med att få in tillräckligt med lump för detta ändamål. Men att det även fanns kvinnliga lumpsamlare har åtminstone jag aldrig tänkt på.

Häromdagen stötte jag på en uppgift på nätet (www.aforum/genealogi.se). Det är berättelsen om lumpsamlaren Hedda, som hon kallades.

Hedvig Sofia Hägerbäck föddes 1812. Hennes föräldrar var kringresande försäljare. Hon blev lumpsamlare för Hargs pappersbruk men förde i övrigt ett minst sagt blandat leverne.

Enligt inlägget på nätet var hon ”af kort växt, fetlagd, med rundt ansigte, svartbruna ögon och mörkt hår”. År 1832 hade hon fött en son på Smedjårdshäktet. År 1833 var hon skriven vid Hargs bruk. I ett dokument daterat 1835 anges att hon tillsammans med sin trolovade Anders Rydberg – även han lumpsamlare men vid Nyfors bruk – och ett flertal andra personer överfallit en bonde på Ella krog i Täby och stulit dennes plånbok. Bråket hade föregåtts av en hästaffär.

Trolovningen med Rydberg bröts därefter, enligt honom för att Hedda hade smak för starka drycker. Hedda själv hävdade att mannen hade ”ett obändigt sinnelag”.

Ja, detta var några glimtar ur lumpsamlaren Heddas liv. Dessa för pappers-, sedel- och pollettillverkningen helt outhärliga arbetare är ju annars alldeles anonyma.

MGL

Sex olika valörer av polletter (från 25 öre till 4 kronor) som utfärdades av firman Bergman Hummel & Co och som användes vid handelsboden i Karlsborg.

Polletter från Bergman Hummel & Co och handelsboden i Karlsborg 1892

Av Bernt Thelin

UNDER 1700- OCH 1800-TALEN byggdes ett stort antal vattensågar upp i de norrländska älvdalarna. Med den tidens kommunikationsförhållanden är det självklart att vattenvägarna blev de mest använda förbindelselederna. För sågens placering var man beroende av var forsar och vattenfall fanns och till kustens utskeppningshamnar var vägen i många fall lång. Det var därför av stor vikt att det vid älvarna fanns lämpliga upplagsplatser med möjligheter att anlägga lastbryggor för de segelfartyg som skulle transportera vidare.

I Kalixälven med sina många forsar kunde färden bli ganska besvärlig och krävde därför stor skicklighet av flottkarlarna. En bit ovanför Kalixälvens mynning, där Näsby och Wånafjärdens byars ägo gränser möttes, fanns några holmar och vikar, som lämpade sig väl för anläggning av lastageplatser.

Två män, båda från Sundsvall, undersökte i slutet av 1840-talet dessa holmar och vikar för anläggande av lastageplats. Det var J.E. Söderberg och C.E. Grundén. Dessa tog 1848 kontakt med Wånafjärdens byamän och förvärvade den 26 februari 1848 den så kallade Låsholmen. Köpeskillingen var 300 riksdaler riksgälds

samt en årlig avgift av 10 riksdaler riksgälds till Wånafjärdens byamän.

Därmed började Låsholmens och närliggande holmars utveckling till lastageplats. Söderberg och Grundén bildade Låsholmens bolag och arrenderade stränderna runt Låsholmen, uppför boningshus, magasin, smedja, arbetsstuga, barlastbrygga och bommar.

År 1850 uppträdde i Kalixbygden två nya personer, V.L. von Betzen och David Hummel. Tillsammans bildade de handelsbolaget von Betzen Hummel & Co, som successivt förvärvade såväl Låsholmen som de anläggningar Grundén och Söderberg hade uppfört i Kalix älvdal. I firman inträdde även patron J.A. Bergman. Firmans ägandeförhållanden ändrades över åren och 1863 bildas handelsbolaget Bergman Hummel & Co.

Det blev alltså detta handelsbolag som förvandlade Låsholmen från enbart lastageplats till industriplats under namnet Carlsborg. Från början var det endast boningshuset som fick namnet Carlsborg efter byggherren Carl Emil Grundén, en av de personer som startade Låsholmens bolag, men så småningom kom namnet att gälla hela platsen.

Den första ångsågen vid Kalix älvs

mynning är alltså Carlsborg, uppförd på Låsholmen hösten 1868, och därmed har Carlsborgs lastageplats förvandlats till industriort. Att en såganläggning vid utskeppningshamnen kommer till stånd är en följd av att ångmaskinen nu kunde användas som drivmedel och att därmed beroendet av forsar och vattenfall successivt minskar.

Firman Bergman Hummel & Co importerade stora partier av nödvändighetsvaror som sedan genom ett system av "bolagsbutiker" distribuerades ut över hela verksamhetsområdet.

I en notis i ett brev daterat 30 december 1870 från David Hummel till J.A. Bergman skriver Hummel att anläggningen kallas Karlsborgs ångsåg och förklarar att "enär allt numera här så vidt möjligt försvenskas, så torde vara lättast att skriva med K".

Från 1902 kom AB Bergman Hummel & Co att ingå i Nordiska Trävaru AB, som emellertid blev en kortvarig ägare till Karlsborgs sågverksindustri. Man följdes av Baltiska Trävaru AB, men den fortsatta utvecklingen av industrin i Karlsborg är en historia som inte berör denna artikels egentliga ämne – de papperspolletter som användes i handelsboden.

I likhet med vad som var bruk-

ligt under 1800-talet hade Bergman Hummel & Co egen handelslokal, varifrån de anställda kunde, antingen mot kontant betalning (om nu kontanter fanns) eller mot anvisning från bolagets kontor, erhålla förnödenheter av olika slag. Denna handelsbod upphörde någon gång i början på 1900-talet.

Det var inte ovanligt att avlöning- en vid sågverken betalades ut i till exempel limpör, som arbetarna fick hämta i bolagets handelsbod. Det var förmodligen ännu vanligare att man fick en anvisning från kontoret som berättigade till inköp i handelsboden, en slags kredit med skulden till bolaget. Under det långa vinterhalvåret, när det ur försörjningssynpunkt viktiga fisket minskade drastiskt, tvingades arbetarna handla på kredit som måste betalas tillbaka under det korta sommarhalvåret. Arbetarna befann sig därmed oftast i ständig skuld till bolaget.

De vid Karlsborg använde anvisningarna finns beskrivna i boken *Militärpolletter*, där de felaktigt tillskri- vits Karlsborgs fästning vid Vättern.

De är färgglada, ensidiga pollettsed- lar, 90×58 mm stora. De har en för- tryckt text, 188..., för att fylla i årtal- et, vilket visar att de börjat användas på 1880-talet. De här beskrivna är alla daterade "2 Jan 1892".

Sex olika valörer är kända av an- visningarna från Karlsborg: 4 kronor (blå), 3 kronor (vinröd), 2 kronor (svart), 1 krona (grön), 50 öre (röd) och 25 öre (brun).

Sedlarna är undertecknade av för- valtaren Axel Bernhard Brattberg, som innehade chefskapet i Karlsborg under AB Bergman Hummel & Co åren 1868-1894. Brattberg, som var svåger till David Hummel, var född i Göteborg den 23 april 1826. Han anställdes i firman för att svara för den nya industrin i Karlsborg. Ett slaganfall tvingade honom att lämna sin post 1894 och han dog den 21 ok- tober 1895.

Genom systemet med anvisningar, som utvecklade sig till ett slags eget sedelsystem för bolaget, kontrollerade verkschefen i praktiken sina underlydandes ekonomiska liv på ett ganska detaljerat sätt.

FOTO: FÖRFATTAREN.

Källor

Wennström, A.: *Karlsborgs historia*. Opublicerat manus från 1960-talet som ägs av Billerud i Kalix. <http://www.archive.org/details/KarlsborgsHistoria>.

Johansson, M. & Drugge, U.: Om rekrytering och mobilisering. Fackliga organisationsproblem vid Båtskärsnäs sågverk i början av 1900-talet. *Scriptum* Nr 51 (2002). Rapportserie utgiven av Forskningsarkivet vid Umeå universitet.

Widell, M.: *Militärpolletter*. *Svenska Numismatiska Föreningen, Smärre skrifter*, Nr 7 (1998).

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61
Fax 08-661 62 13

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR**

*Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur*

www.nordlindsmynt.se

Årsberättelse för år 2010 avgiven av styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen

Årsmöte

Årsmötet ägde rum den 8 maj 2010 på Anatomiska teatern i Uppsala. Aktiviteterna vid årsmötet arrangerades av Numismatiska klubben i Uppsala. Ordföranden, Jan-Olof Björk, öppnade årsmötet och hälsade närvarande medlemmar varmt välkomna. Minnet av de sedan föregående årsmöte avlidna medlemmarna hedrades med en tyst minut. Jan-Olof Björk valdes till ordförande och Magnus Tagesson valdes till sekreterare att leda årsmötetsförhandlingarna. Styrelsens årsberättelse och revisorernas rapport presenterades och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna årets (2009) förvaltning.

Då ingen från valberedningen var närvarande så representerades denna av Kjell Holmberg. Valberedningens förslag till ordinarie ledamöter var Jan-Olof Björk, Växjö (3 år, omval) och Ingemar Svenson, Nynäshamn (3 år, nyval) och Magnus Wijk (3 år, nyval) bifölls av årsmötet. Till suppleanter för 1 år valdes: Magnus Tagesson, Kista (nyval), Bo Gunnarsson, Järfälla (omval), Berndt Göhle, Nybro (omval) och Ronny Jansson (omval).

Till valberedning valdes Theodor Hassel, Göteborg (omval, sammankallande), Ulla von Wövern, Lund (omval) samt Johan Melin, Nätraby (omval). Till ordinarie revisorer valdes Christer Franzén, Stockholm, yrkesrevisor (omval) och Max Mitteregger, Stockholm (omval). Till revisorssuppleant valdes Mikael Persson, Linköping (omval).

Årsavgift

Årsmötet beslutade att årsavgiften för 2010 skulle vara oförändrad, d.v.s. 250 kronor (125 för juniorer och 375 för utrikes boende).

Belöningar

Följande belöningar har enligt styrelsebeslut utdelats under 2010: Professor Kenneth Jonsson SNF:s Gustaf VI Adolf-medalj för framstående numismatisk forskning. Marie-Astrid Pelsdonk, Michael Märcher och Eva Wiséhn har kallats som korresponderande ledamöter av Svenska Numismatiska Föreningen. Martin Johansson har tilldelats N. L. Rasmussonstipendiet för sitt arbete kring personmedaljer.

Vid årsmötet delade ordförande ut föreningens guldnål för 40-årigt hedersamt medlemskap till följande personer: Bernth Amneklev, Gert Eriksson, Lars Ekqvist, Josef Hackl,

Resultaträkning	Not	2010-01-01 -2010-12-31	2009-01-01 -2009-12-31
Nettoomsättning	1	521 641	482 618
Övriga rörelseintäkter		93 746	252 500
		615 387	735 118
Rörelsens kostnader			
Handelsvaror		-88 299	-129 646
Övriga externa kostnader	2, 3	-423 802	-461 403
Personalkostnader	4	-127 680	-109 832
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	5	-30 657	-24 275
		-670 438	-725 156
		-55 051	9 962
Resultat från finansiella poster			
Värdereglering kortf. placeringar		0	37 750
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	79 613	111 712
		79 613	149 462
Resultat efter finansiella poster		24 562	159 424
Resultat före skatt		24 562	159 424
Årets resultat		24 562	159 424
Balansräkning			
Tillgångar		2010-12-31	2009-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier	7	44 001	49 758
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag	8, 9	250 000	250 000
Summa anläggningstillgångar		294 001	299 758
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager m.m.</i>			
Lager samlarmedaljer		24 882	24 882
Lager litteratur		7 500	7 500
		32 382	32 382
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		14 255	2 990
Fordringar hos koncernföretag		437 610	475 000
Övriga fordringar	10	31 919	
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		8 110	26 948
		459 985	536 857
<i>Kortfristiga placeringar</i>			
Övriga kortfristiga placeringar	10	2 335 397	2 287 615
Kassa och bank		609 959	760 864
Summa omsättningstillgångar		3 437 723	3 617 718
Summa tillgångar		3 731 724	3 917 476

Eget kapital och skulder	Not	2010	2009
Eget kapital			
<i>Fritt eget kapital</i>			
Eget kapital vid årets början		2 875 592	2 716 168
Årets resultat		24 562	159 424
		2 900 154	2 875 592
Summa eget kapital		2 900 154	2 875 592
Avsättningar			
Donationer och andra fonder	11	655 362	655 362
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		750	1 225
Övriga skulder		108 658	96 831
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		66 800	288 466
Summa kortfristiga skulder		176 208	386 522
Summa eget kapital och skulder		3 731 724	3 917 476
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Tilläggsupplysningar

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd för mindre företag med undantag för BFNAR 2008:1. Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges. Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år. Inkomsten redovisas till verkligt värde av vad företaget fått eller kommer att få. Det innebär att företaget redovisar inkomsten till nominellt värde (fakturabelopp) om företaget får ersättning i likvida medel direkt vid leveransen. Avdrag görs för lämnade rabatter. Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas: Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Noter

Not 1 Nettoomsättningens fördelning

	2010	2009
Medlemsavgifter	192 166	178 465
Auktionsverksamhet	128 933	215 457
Övrig nettoomsättning	103 042	88 696
Erhållna bidrag	97 500	
	521 641	482 618

Not 2 Arvode till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är övriga uppdrag.

Ernst & Young AB. Ersättning för revisionsuppdraget	35 250	43 250
Övriga uppdrag		15 750
	35 250	59 000

Not 3 Övriga externa kostnader

SNT	170 335	165 638
NNUM	32 697	14 735
Resekostnader	22 994	36 559
Telefon internet hemsida	11 997	14 185
Föreningsmöten, representation m.m.	57 890	9 797
Porto	10 580	15 325
Kontorsmaterial	1 086	5 610
Hyra	4 800	15 900
Övriga lokalkostnader	13 798	30 107
Förbrukningsinventarier	831	2 000
Försäkringar	16 205	21 910
Redovisningskostnader	7 791	38 760
Revisionsarvode m.m.	35 250	59 000
Övriga kostnader	32 548	31 877
Utdelning stipendier	5 000	
	423 802	461 403

Not 4 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda		
Kvinnor	0,5	0,5
	0,5	0,5

Löner och andra ersättningar

Övriga anställda	98 000	86 000
	98 000	86 000
Sociala kostnader		
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	29 680	23 832
	29 680	23 832
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	127 680	109 832

Not 5 Avskrivningar och nedskrivningar

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde.

Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier 20 %

Not 6 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2010	2009
Utdelningar	55 377	93 861
Ränteintäkter från koncernföretag	22 610	19 135
Övriga ränteintäkter	1 626	3 598
	79 613	116 594

Not 7 Inventarier

	2010-12-31	
Ingående anskaffningsvärden	138 877	120 877
Inköp	24 900	18 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	163 777	138 877
Ingående avskrivningar	-89 120	-64 845
Årets avskrivningar	-30 656	-24 275
Utgående ackumulerade avskrivningar	-119 776	-89 120
Utgående redovisat värde	44 001	49 757

Not 8 Andelar i koncernföretag

Ingående anskaffningsvärden	250 000	
Inköp		250 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	250 000	250 000
Utgående redovisat värde	250 000	250 000

Not 9 Specifikation andelar i koncernföretag

Namn	Kapitalandel	Rösträttsandel	Antal andelar	Bokfört värde
Myntauktioner i Sverige AB	100%	100%	250	250 000
	Org.nr	Säte	Eget kapital	Resultat
Myntauktioner i Sverige AB	556778-8616	Stockholm	607 334	324 677

Not 10 Aktier och andelar, omsättningstillgångar

Namn	Antal	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Marknadsvärde
Investor B	1 200	43 631	43 631	172 680
Handelsbanken 729M		448 800	378 000	295 500
Handelsbanken 729B		351 900	291 000	382 400
Handelsbanken aktief. Sverige/Världen	13 134	1 127 106	1 127 106	2 152 403
Handelsbanken räntefond	4 989	500 000	495 660	496 458
		2 471 437	2 335 397	3 499 441

Not 11 Donationsfonder och andra fonder

	2010-12-31	2009-12-31
Burmesters medaljfond	154 916	154 916
Burmesters förlagsfond	222 676	222 676
Rasmussons stipendiefond	73 470	73 470
Lagerqvists medaljfond	204 299	204 299
	655 361	655 361

Birgitta Held Paulie, Sven-Åke Henriksson, Hans Hirsch, Erik Nils Gustaf Holmberg, Arnold Jedlov, Kaare Kvist, Ulf Lindborg, Åke Petersson, Tamás Sárkány, Jan-Alve Svensson, Bo Svensson, Gunnar Sandström, Carl Henrik Voss-Schrader, Göran Wahlqvist, och Bengt Åman. De som inte var närvarande fick sin belöning hemskickad.

Föreningens hedersgåva delades ut till arrangörerna av årsmötet Numismatiska klubben i Uppsala.

Styrelsen

Vid det konstituerande sammanträdet den 8 maj i Uppsala fördelades uppdragen enligt följande:

Ordförande:

Vice ordförande, medaljvårdare:

Sekreterare:

Kassaförvaltare:

Ledamot:

Ledamot, arkivarie

och bibliotekarie:

Ledamot, program-

sekreterare:

Suppleant, ansvarig

för hemsidan:

Suppleant:

Suppleant:

Suppleant,

klubbmästare:

Jan-Olof Björk

Magnus Wijk

Ingemar Svenson

Christer Skaring

Dan Carlberg

Sven-Erik Olsson

Roger Lind

Magnus Tagesson

Bo Gunnarsson¹

Berndt Göhle

Ronny Jansson

Styrelsen har under året hållit fyra protokollförda sammanträden. Förutom i styrelsen har arbete bl.a. pågått i kommittén för programverksamheten och OBS-utskottet.

Föreningen har under året haft två kanslisters anställda på deltid. Anja Mattsson som ansvarat för bokföringen och Yliali Asp med ansvar för allmänna kanslisysslor.

Stiftelser

Sven Svenssons stiftelse för numismatik

Föreningens representanter har varit:

Ordinarie:

Jan-Olof Björk

Sven-Erik Olsson

Magnus Tagesson

Suppleanter:

Roger Lind

Ingemar Svenson

Ronny Jansson

¹ Bo Gunnarsson har på grund av utlandstjänstgöring begärt entledigande, vilket styrelsen biföll vid styrelsemötet den 20 oktober. Posten har därefter varit vakant.

Gunnar Ekströms stiftelse för numismatisk forskning

Föreningens representanter har varit:

<i>Ordinarie:</i>	<i>Suppleant:</i>
Christer Skaring	Bo Gunnarsson (t.o.m. 19 oktober) Magnus Wijk (fr.o.m. 20 oktober)

Sven Svenssons samlingar

Arbetet med att skifta de återstående delarna av Sven Svenssons forna samling enligt Kungl. Maj:ts permutationsbrev fortgick under året. Sven-Erik Olsson har varit kontrollant för samlingarna som hittills varit deponerade på KMK. Han utsågs också till ansvarig för de föremål som föreningen efter skiftningen ånyo kommit och framledes kommer i besittning av. Under år 2010 rörde det sig om polletterna och medaljerna.

Svensk Numismatisk Tidskrift (SNT)

SNT har under året haft Monica Golabiewski Lannby som ansvarig utgivare och redaktör, annonsansvarig har varit Yliali Asp. Ekonomiskt ansvarig för SNT har under året varit föreningens kassaförvaltare Christer Skaring. SNT har utkommit med åtta nummer. SNT finns även tillgänglig i elektronisk form på föreningens samt Kungl. Myntkabinettets hemsidor.

Den svenska mynthistorien (SMH)

Föreningen driver tillsammans med Kungl. Myntkabinettet projektet 'Den svenska mynthistorien'. Under 2010 har boken *Vikingavolymen – ca 995-1035* – författat av Brita Malmer, utkommit. Manuskriptet till volymen Vasatiden t.o.m. drottning Kristina har under året vuxit vidare genom arbete av författaren Bengt Hemmingsson. Föreningens representant i projektet är Christer Skaring.

Smärre skrifter

Bok nummer 13 i serien *Smärre skrifter* utgavs, Sten Törngrens "Mina upplevelser i numismatikens underbara värld".

Medaljutgivning

Svenska Numismatiska Föreningen gav ut medalj nummer 84 i föreningens medaljserie. Medaljen gavs ut till minne av Bertel Tingström (1912-2004), fil.dr, före detta försäkringsdirektör och numismatiker. Medaljen är utförd av den välkände konstnären Ernst Nordin och slagen på Myntverket. Medaljens diameter är 36 mm.

Auktionsverksamhet

Auktionsverksamheten i föreningens regi har under året skötts av Roger Lind och Dan Carlberg. Under året har en auktion (159) hållits i SNF:s namn med material ur Sven Svenssons samling.

Myntauktioner i Sverige AB

Föreningens helägda auktionsbolag har under året arrangerat två auktioner 13 mars och 11-12 september. Jan-Olof Björk har varit Svenska Numismatiska Föreningens representant i bolagets styrelse.

Föreningsmöten och aktiviteter

24 februari genomfördes en diskussionsafton. Man kunde ta med ett numismatiskt ämne som man ville ta upp till diskussion eller ett föremål som man ville berätta om.

27 mars hölls ett symposium med tio föredrag på Kungl. Myntkabinettet: Mynt, makt & människor - vikingatidens silverpenningar. Föredrag hölls av Sten Tesch, Brita Malmer, Bo Gunnarsson, Frédéric Elfver, Anders Söderberg, Ingrid Gustin, Kenneth Jonsen, Christoph Kilger, Cecilia von Heijne, Hendrik Mäkelar och Lars O.Lagerqvist. I samband med symposiet släpptes del 2 i den Svenska Mynthistorien – Vikingatiden. Den nyutkomna boken och annan vikingatida litteratur såldes vid det ett bokbord som föreningen hade i anslutning till symposiet. Symposiet är utförligt refererat i SNT 2010:6 s. 125ff.

17 april delade föreningen bokbord med Myntauktioner i Sverige på Fri-Mynt 2010 i Idrottens hus, Helsingborg.

28 april föreningskväll med föredrag av Björn-Otto Hesse - Att samla numismatisk litteratur.

8 maj höll föreningen sitt årsmöte i Uppsala.

8-9 maj i samband med årsmötet genomfördes i vanlig ordning intressanta studiebesök. Besök på Uppsala universitets myntkabinett, Uppsala domkyrkas skattkammare samt vid Sala silvergruva. En auktion nummer 159 i ordningen hölls. Aktiviteterna är refererade i SNT 2010:8.

26 maj föreningskväll med föredrag av Sophie Nyström som berättade om sitt arbete som konservator på Kungl. Myntkabinettet.

17 juli föreningen deltog på myntmässan i Olofström med ett bokbord.

29 september genomfördes en diskussionsafton. Man kunde ta med ett numismatiskt ämne som man ville ta upp till diskussion eller ett föremål som man ville berätta om.

27 oktober föreningskväll med föredrag av Erik Hansson - Att vägas eller icke vägas – vikt eller penningekonomi?

20 november deltog föreningen som arrangör vid Myntets dag på Kungl. Myntkabinettet. Dagen bjöd på myntmessa och föredrag av Cecilia von Heijne – Mynt och gränser under Magnus Eriksson. På kvällen hölls en gemensam middag på Myntkrogen.

24 november föreningskväll med föredrag av Ingemar Svenson – Moderna förfalskningar från Kina.

16 december hölls föreningens traditionella julfest med glögg, lussekatter, julgodis och frågesport.

Internationellt utbyte

Under året har ordförande och vice ordförande deltagit vid Nordisk Numismatisk Unions medlemsmöte i Köpenhamn sista helgen i maj. Ordförande representerade föreningen vid Dansk Numismatisk Förenings 125-årsjubileum den 26 november.

Medlemsutveckling

	2010	2009
Beskyddare	1	1
Hedersledamöter	5	5
Korresponderande ledamöter	19	16
Ständiga medlemmar	30	28
Ärligen betalande äldre medlemmar	670	690
Ärligen betalande yngre medlemmar	7	2
Utländska medlemmar	48	44
Anslutna föreningar och klubbar	18 ² 798	21 807

² Ärligen betalande äldre medlemmar har korrigerats till 690 för 2009. En genomgång av medlemsregistret 2010 visar att 18 föreningar och klubbar är medlem i SNF.

Under år 2010 har följande medlemmar avlidit: Gunnar Holst, Kai Uddhammar, Frank Axelsson, Tore Olsen, Jan Erichsen, Bo Lönnstedt, Dan Sjödin och Vera Hatz. Under 2010 har SNF fått information om att följande medlemmar avlidit 2009: Sverre Y. Lerdahl och Ingvar Åsvärd.

Föreningens ekonomi

Föreningens ekonomi framgår av årsredovisningen för 2010.

⇒

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	2 875 592
årets vinst	24 562
	2 900 154
disponeras så att i	
ny räkning överföres	2 900 154

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av resultat- och balansräkningen med tilläggsupplysningar.

Stockholm den 26 februari 2011

Jan-Olof Björk, *ordförande*
Magnus Wijk, *vice ordförande*
Ingemar Svenson, *sekreterare*
Christer Skaring, *kassaförvaltare*
Dan Carlberg, *ledamot*
Sven-Erik Olsson, *ledamot*
Roger Lind, *ledamot*

Nytt om böcker

Cecilia Bergström (red.): För efterkommande. Kungl. Vetenskapsakademiens medaljer 1747-2007. Atlantis, Stockholm. 556 s. Illustrerad. ISBN 978-91-7486-712-1.

År 2010 var ett särskilt glädjande år för medaljintresserade. Då publicerades två imponerande och efterlängtdade verk om medaljer, nämligen Kungl. Vetenskapsakademiens *För efterkommande* och Svenska Akademiens *Årans och minnets valuta* (Bo Svensén; se recension av Martin Johansson i SNT 2010:8 s. 180-181). Måhända visar detta på ett ökande intresse för medaljer?

Kungl. Vetenskapsakademien och Svenska Akademien har en lång tradition som utgivare av pris- och belöningsmedaljer samt inte minst minnespenningar. De två nämnda böckerna omfattar främst det vi dagligen kallar personmedaljer. Tillsammans har de två akademierna bidragit med drygt 10% av det svenska personmedaljbeståndet. Inte minst av detta skäl är dessa två nya skrifter betydelsefulla.

Personmedaljer väcker nyfikenhet av många slag. De personer som avbildats är ofta exceptionella och hyllade människor, dock mestadels män. Medaljerna stimulerar till fördjupningar i spännande personhistoria, vilket ofta kräver lite detektivarbete och blir därför extra utmanande. De små miniatyrkonstverken, utförda av

Som synes är omslagets titeltext inte helt korrekt. Årtalen skall vara 1747-2007.

svenska eller utländska konstnärer, är ofta högklassigt utförda. Konstnärerna har gjort sitt bästa för att på ett verklighetstroget sätt fånga föremålets karaktär utifrån fotografier, porträttmålningar eller i bästa fall korta studier på plats. Personmedaljerna följer ofta ett givet formspråk. På den ena sidan avbildas personen och på den andra visas ofta något som associerar till hans eller hennes gärningar.

Inte bara de som är intresserade av personhistoria och skulpturkonst kan få sitt lystmäte genom att studera personmedaljer. Den språkligt intresserade finner också utmaningar. Genom en eller ett fåtal meningar på svenska eller latin har man på medaljen försökt att uttrycka några av personens förtjänster, ibland lite väl kryptiskt. Bilderna på medaljen och texterna sammanvävs till en helhet med icke sällan djup symbolik och mytologisk anknytning.

Att dessa numismatiska objekt fångar flera olika intressen är därför lätt att förstå. Som samlarobjekt är de vanligen prisvärda jämfört med mynt om man tänker på upplagornas storlek.

Vad kännetecknar då en bra medaljbok? För att riktigt fylla sin funktion ska den ge information om medaljen, konstnären, data kring utgivningen samt biografiska uppgifter om personen om det nu gäller en personmedalj. Medaljens båda sidor bör avbildas så att bilder och texter framträder tydligt. Dessutom bör inskriptionerna redovisas och om det gäller latin bör de översättas. Förkortningar

är vanligt förekommande och de bör om möjligt kommenteras. Olika former av register är nödvändigt.

Boken *För efterkommande* beskriver de av Kungl. Vetenskapsakademien sedan 1747 utgivna pris- och belöningsmedaljer samt minnespenningar, cirka 250 stycken. De inledande sidorna i boken efter Cecilia Bergströms initierade introduktion upptas av "Minnestalens historia" (Tore Frängsmyr), "Medaljen – massmedium och multikonst (Lars O. Lagerqvist), "Kungl. Vetenskapsakademiens medaljer" (Wilhelm Odelberg), "Latinet och vetenskaperna – och latinet på Vetenskapsakademiens medaljer" (Hans Helander), "Att göra en medalj" (Ernst Nordin) samt "Medaljkonstnärerna" (Lars O. Lagerqvist).

Särskilt intressanta är genomgångarna av akademiens arkiv, vilka ger nytt stoff till den svenska medaljhistorien. Efter denna ypperliga inledning till ämnet vidtar den omfattande katalogdelen i vilken de enskilda medaljerna presenteras, en per uppslag. Personbeskrivningarna, som tecknats av ett antal ledamöter och andra vetenskapsmän, låter oss följa den vetenskapliga utvecklingen i Sverige. Bara dessa ger bokens köpare full valuta för pengarna.

Alla medaljer visas i boken med åt- och fränsida i naturlig storlek. En stor andel av objekten har en diameter av cirka 30 mm, vilket gör att de ser lite övergivna ut på de väl tilltagna sidorna. Ett avsteg från principen att avbilda i naturlig storlek hade varit förlätligt, eftersom miniatyrkonstverken då gjorts lite mer rättvisa och möjliggjort ytterligare detaljstudier. Mycket berömvärt är dock att de latinska texterna översatts till svenska och att förkortningarna upplöstes.

Efter genomgång av en vacker, välskriven och faktaspäckad medaljbok när jag uppmind bokens slut och famlar efter registret. Då kan jag inte låta bli att tänka på Fischerströms kommentar om att en bok utan register är som ett magasin utan lyse.

För efterkommande är utan tvekan ett mycket värdefullt tillskott till den svenska, ganska sparsamma och ålderstigna medaljlitteraturen. Boken fyller de allra flesta krav man kan ställa på en riktigt god medaljbok. Vi får hoppas att Kungl. Vetenskapsakademien fortsätter och utvecklar sin långa medaljutgivningstradition till konstnärers och efterkommandes fromma.

Kjell Danell,
Umeå

Gustav III:s medaljhistoria – tryckplåtarna

Bengt Hemmingsson presenterade i SNT 2011:1 en intressant redogörelse för tillkomsten av det planschverk som gestaltar Gustav III:s medaljhistoria. Projektet var tänkt som ett sätt att sprida de budskap som förmedlades på medaljerna, även om det snart blev tydligt att det var planschverket som var huvudsaken. Exempelvis präglades inte alla medaljer som koppartrycken avbildar. Med anledning av Hemmingssons artikel och av Per-Göran Carlssons därpå följande kommentar och efterfrågan om kompletterande upplysningar (SNT 2011:2) ger jag härmed ett bidrag till frågan.

Det trots sin ofullständighet stor-slagna verkets tillkomst kantades som Hemmingsson påpekar av allehanda bekymmer såsom ekonomiskt kris, ideologisk motvind och kungadöd. Men till slut färdigställdes i alla fall åtminstone 86 av plåtarna (vid sidan av titelblad och liknande). Dessa tryckplåtar förvaras nu på Kungl. Myntkabinettet.

I ett skåp i museets valv finns totalt 89 plåtar. Dessa utgörs av de 86 medaljvårdningarna (och dito förslag) samt titelblad och två plåtar med endast ”ram”. Om man utgår

Tryckplåten till planschen över Gustav III:s kröningsmedalj (i mitten) och vid sidorna omslagspappret respektive det färdiga trycket samt medaljen det avbildar.

från att alla plåtar trycktes har alltså samtliga överlevt och hållits samlade. Plåt nummer 85 och 102, som i Hemmingssons artikel sägs ha tillverkats innan Sparres audiens på Haga 1798 men som inte finns med i någon av de i artikeln upptagna planschvarianterna, saknas också i plåtsamlingen. Dock finns både nummer 86 och 105 som sägs möjligen ha tillkommit senare. Hur det förhåller sig med deras tillkomstår har jag svårt att avgöra genom att studera plåtarna.

De allra flesta plåtarna är inslagna i originalpapp från 1700-talet. På dessa står angivet medaljens ”titel” och

nummer i planschverket.

Frågan som ännu är obesvarad är hur man ska förstå de 24 luckor som finns i såväl planschverket som tryckplåtssamlingen. Med stor sannolikhet tillverkades aldrig de plåtarna. Om så hade skett borde avtryck ha gjorts med tanke på vilken stor arbetsbörda som låg bakom varje plåt.

Samspelet mellan medaljer, kopparstick och plåtar är fascinerande. Plåtarna gjordes för att producera avbildningar av medaljer, men medaljerna i sig tillverkades i många fall aldrig. Plåtarna äger dock en av medaljens viktigaste egenskaper – att genom sitt beständiga material bevaras för framtiden och därigenom utöva retorik för evigheten.

Här har vi alltså ännu en oskattbar källa till vår spännande kulturhistoria, som dessutom utgörs av mycket vackra föremål. Därtill ger ju kopparplåtarna en möjlighet till nytugåvor – varför inte tillsammans med Adlerbeths originaltexter som aldrig publicerades?

Till en mindre utställning år 2008 lät Kungl. Myntkabinettet med hjälp av originalplåten göra nytryck av planschen till kröningsmedaljen. En konstnär i Stockholm anlätades för arbetet vars resultat blev mycket gott och kan beskådas på bilden ovan.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

Martin Johansson

Tryckplåtarna till Gustav III:s medaljhistoria stående i sitt skåp i KMK:s valv. De är placerade i nummerordning och inslagna i för 1700-talet typiska gråpappersomslag.

Program våren 2011 på Kungl. Myntkabinettet

Sopplunch med visning

Kulturnatt

Sport- och påsklovskul

Föreläsningsserie

KUNGL. MYNTKABINETTET

Sveriges ekonomiska museum. Slottsbacken 6.
Öppet alla dagar 10–16. Tel 08-519 553 04
www.myntkabinettet.se. Fri entré måndagar

Historiska Värdepapper

Välkommen till SFHV:s auktion nr 63

lördagen den 7 maj 2011
kl. 11.00 visning 10.00-11.00
på Kungliga Myntkabinettet
Sveriges Ekonomiska Museum
Slottsbacken 6, Stockholm

www.historiskavardepapper.com

Bli medlem i
SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Årsavgiften är 250 kr.
Som medlem får Du SNT automatiskt!
Du kan också prenumerera på SNT
för endast 200 kr per år.

www.numismatik.se

AURUM AUKTIONER AB stockholm

Myntauktioner i Stockholm

Inlämning pågår!

*Vi söker alltid kvalitetsmynt, sedlar,
medaljer, polletter, ordnar..*

Tel. 08-660 20 70, vard. 9-13, info@aurumauktioner.se

www.aurumauktioner.se

HÅBECO

Brand- & inbrottsklassad värdeförvaring

HÅBECO har genom egen tillverkning skyddat
företag, kommuner, statliga organisationer och
privatpersoner i mer än 50 år.

HÅBECO Protection AB

Kontakta oss för konsultering!

Tel. 08-615 11 80 eller 021-19 17 60

HÅBECO

–säkerhet i ett begrepp

www.habeco.se

HILDEBRANDSKÅP TILL SALU

Två så kallade Hildebrandskåp säljes i befintligt skick av Kungliga Myntkabinettet till högstbjudande, dock lägst 5 000 kronor per skåp. De nygotiska myntskåpen beställdes av Hans Hildebrand och tillverkades efter Leonard Eldströms modell år 1895. Skåpen är omnämnda i NNUM 1999:5. De säljs tillsammans eller ett och ett.

De kan beses efter kontakt enligt nedan. Köparen står för transporten.

Fakta:
Höjd 150 cm
Bredd 62 cm
Djup 43 cm
45 lådor
54 fack (ca 5x5 cm) / låda

Skador:
En lådknopp fattas i vardera skåp
Låsen saknas helt

Bud (senast 2 maj 2011)
på skåpen lämnas
enklast genom e-post till:
iwn@myntkabinettet.se

TILLBEHÖR FÖR MYNT, FRIMÄRKEN OCH VYKORT

till lågpris

HF FRIMÄRKEN

Lurendalsvägen 7, 439 62 Frillesås

Tel. 0340-65 04 57

www.hffrimarken.com • info@hffrimarken.com

HB MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96

Box 19 507

S-104 32 Stockholm 19

T-Rådmansgatan (uppgång Handelshögskolan)

+ fax 08-673 34 23

*Svenska och utländska mynt, sedlar och ordnar,
militaria och nälmärken, medaljer*

Öppet: vardagar 11-17, fredag 11-15

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av för närvarande 20 mynthandlare i flera olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige.

Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

ANTIKBODEN

Kyrkogatan 2
222 22 LUND
Tel. 046-12 99 00

BESO UR & ANTIK AB

Bertil Svensson
Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031-13 94 84
besour@telia.com - www.besour.se

HAMRIN & SVAHN MYNT AB

Sjöberg 1
147 91 GRÖDINGE
Tel. 08-732 66 86, 070 212 64 55
christian.hamrin@telia.com

H & J:S NUMISMATIK HB

Jimmy Häggqvist
Box 43
310 20 Knäred
jimmy@collectia.se

KARLSKRONA MYNTHANDEL AB

Hantverkaregatan 11
371 35 KARLSKRONA
Tel. 0455-813 73
lennart@mynt.nu - www.mynt.nu

RUNE LARSSON MYNTHANDEL

Stora Brogatan 14
Box 98
503 06 BORÅS
Tel. 033-41 03 15

LUNDS MYNTHANDEL

Klostergatan 5
222 22 LUND
Tel./fax 046-14 43 69
siv-gunnar@swipnet.se

AB MALMO MYNTHANDEL & VYKORTSANTIKVARIAT

Sven Gunnar Sandberg
Kalendergatan 9
211 35 MÄLMÖ
Tel. 040-611 65 44

J. MELIN MYNT

Koltrastvägen 23
370 24 Nätraby
Tel. 0455-155 99

HB MYNTINVEST CORONA

Ö. Storgatan 20
611 34 NYKÖPING
Tel./fax 0155-28 63 25
corona-coin@swipnet.se
http://home.swipnet.se/corona_coin

HB MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96, Box 19 507
104 32 STOCKHOLM
Tel./fax 08-673 34 23

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132
102 43 STOCKHOLM
Tel. 08-662 62 61, fax 08-661 62 13
info@nordlindsmynt.se
www.nordlindsmynt.se

NUMIKON

Stefan Jonasson / Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3
411 39 GÖTEBORG
Tel. 031-20 81 11
ticalen@gmail.com

PECUNIA MM HB

Farinvägen 8
245 33 STAFFANSTORP
Tel./fax 046-25 21 19
mattsson.g@telia.com

J. PEDERSEN MYNTHANDEL

Norra Strandgatan 30
Box 1320
251 13 HELSINGBORG
Tel./fax 042-12 25 28
pedersen.mynt@telia.com
www.jpedersen.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Regeringsgatan 6
Box 16 390
103 27 STOCKHOLM
Tel. 08-411 50 81, fax 08-411 52 23
www.selinsmynthandel.se

STRANDBERGS MYNTHANDEL & AKTIESAMLAREN AB

Arsenalsgatan 6
Box 7377
103 91 STOCKHOLM
Tel. 08-611 01 10, 611 58 20
Fax 08-611 32 95
info@aktiesamlaren-bjb.se
www.aktiesamlaren.se
www.strandbergs-mynt.se

TAMCO NUMISMATICS

Box 6235
102 35 STOCKHOLM
Tel. 070 631 58 09
tamco.num@telia.com

TICALEN MYNTHANDEL

Stureplatsen 3
411 39 GÖTEBORG
Tel./fax 031-20 81 11
ticalen@gmail.com

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

Vasagatan 42
Box 490
101 29 STOCKHOLM
Tel. 08-411 08 07, fax. 08-21 21 96

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Sjöberg 1 • 147 91 Grödinge • Tel. 08-732 66 86 • 070 212 64 55

www.mynt.nu/smf/

Möt oss i Helsingborg!

Myntauktioner i Sverige AB finns på plats på FRIMYNT den 16 april.

Vi tar fortfarande emot numismatiska objekt till vår
AUKTION 5, som avhålls andra helgen i september.

Vi söker speciellt svenska, norka, ryska och polska mynt,
där vi upplever en stark efterfrågan och noterar höga priser.

Fredrik, lantgreve av Hessen,
kung Fredrik I av Sverige.

Taler 1733.

Praktexemplar 01/0.

Detta och många andra
vackra mynt säljs på
vår auktion 5 i
september 2011.

Vid vårt bord har Du möjlighet att lämna mynt, sedlar,
medaljer, polletter, litteratur eller andra föremål med
numismatiskt anknytning till försäljning genom oss.

Självklart säljer vi även våra auktionskataloger -
böcker av hög kvalitet med fint referensvärde.

Vi visar även några smakprov på objekt som
kommer att säljas vid höstens auktion.

Myntauktioner i Sverige AB
Banérgatan 17 - 115 22 Stockholm
E-mail: info@myntauktioner.se - Telefon: 070-999 06 09
www.myntauktioner.se

AUKTION

Lördag 14 maj 2011

Ur det rikhaltiga innehållet kan nämnas:

1 daler Svartsjö 1543, 1544 med helt årtal	2 ½ öre 1661
1 daler 1559	½ dukat 1701
1 ½ mark 1562	½ dukat 1747 Ädelfors
Reval 2 mark 1562	½ dukat 1755
Sigismund 1 daler 1594 med "SIGIMVNDVS"	50 öre 1862
Hertig Karl 1 daler 1598	2 kronor 1878 "OCH" 01/0
8 mark 1608	Norge ½ speciedaler 1873

Bättre mynt mottages regelbundet till våra auktioner.

Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom ca 20.000 kunder ser varje auktion via vår hemsida och våra kataloger.

Vi köper även guld och silver kontant!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17
Fax: 08-643 22 38

E-post: mail@philea.se
www.myntkompaniet.se